

2011-07-25

Arbetsmarknadsanknytning och övergång till arbete

Bertil Holmlund*

1. Inledning

Tillgång till paneldata krävs för att belysa dynamiken på arbetsmarknaden. Bakom förändringar i antalet arbetslösa och antalet sysselsatta döljer sig mycket stora bruttoflöden mellan olika tillstånd, t ex inflöde till och utflöde från arbetslöshet. För att förstå vilka mekanismer som driver variationer i arbetslöshet och sysselsättning är det fruktbart att utnyttja information om underliggande flöden.

I de svenska arbetskraftsundersökningarna (AKU) deltar intervjupersonerna under sammanlagt två år. 7/8 av urvalet en viss månad återintervjuas tre månader senare vilket gör det möjligt att beräkna omfattningen av olika bruttoflöden. Sedan några år publicerar SCB sådan information i relativt aggregerad form.

Att använda flödesdata aktualiserar ett antal problem. En aspekt är att flödesdata implicerar stockförändringar som inte exakt stämmer överens med stockförändringarna i ”reguljära” AKU eftersom reguljära AKU baseras på alla intervjugrupper medan panelen baseras på delmängder.¹ Ett annat problem är att felklassificeringar av arbetskraftsstatus kan skapa artificiell rörlighet och således leda till *överskattning* av flödenas omfattning (Abowd och Zellner, 1985). I svenska AKU reduceras troligen betydelsen av detta problem av att

* Nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet. E-post: bertil.holmlund@nek.uu.se. Tack till Dan Lundberg för värdefulla synpunkter.

¹ I svenska AKU är korrelationen mellan stockförändringar enligt reguljära AKU och stockförändringar implicerade av AKU-panelen mycket hög; se Holmlund och Vejsiu (2001). Frazis m fl (2005) diskuterar metoder för att skapa konsistens mellan stockar och bruttoflöden i de amerikanska arbetskraftsundersökningarna. Farm (1997) diskuterar flödesstatistik i svenska AKU.

intervjupersonerna informeras om den status de angav föregående kvartal. Ett tredje problem är att händelser mellan intervjutidpunkterna inte kommer att registreras, t ex kortvariga jobb eller kortvariga avbrott i sysselsättning. Effekten blir en *underskattning* av flödenas storlek. Underskattningen blir större ju längre tidsavståndet mellan intervjuerna är och borde således vara ett större problem för kvartalspanelen i AKU än t ex för den månadspanel som finns i de amerikanska arbetskraftsundersökningarna.

AKU innehåller förhållandevis rik information om olika arbetsmarknadsförhållanden. Jag kommer i det följande att presentera en del data för arbetslöshet, arbetslöshetstider och jobbchanser som endast i begränsad utsträckning redovisas i SCB:s publikationer. Jag börjar med en diskussion av några mät- och definitionsproblem.

2. Att mäta arbetslöshet och arbetslöshetstider²

Att mäta arbetslöshet och undersysselsättning aktualiserar en rad frågor. Vad betyder det att söka efter arbete? Räcker det att läsa tidningsannonser eller krävs det också att man gjort något mer aktivt, t ex besökt arbetsförmedlingen eller kontaktat en arbetsgivare? Inom vilken tidsrymd ska aktiviteten ha ägt rum för att man ska räknas som arbetslös under en viss vecka? Hur ska man se på fallet där en person har utlovats anställning inom en månad men ännu inte har tillträtt arbetet? Och vad gäller om man söker efter arbete men inte kan ta arbete förrän om tre veckor? Eller fallet där man önskar arbete, kan ta arbete men inte har sökt därför att utsikterna att få arbete bedöms som små? Hur ska vi se på studenter som fortsätter att studera därför att de inte får arbete? Och hur mäter man arbetslöshetstider?

Arbetslöshet

Ett antal konventioner på arbetsmarknadsstatistikens område har utarbetats inom ramen för ILO, OECD och EU:s statistikorgan Eurostat. De viktigaste konventionerna har formulerats i form av uttalanden (resolutions) från ILO, bl a från 1982 rörande arbetslöshet och från 1998 om undersysselsättning.³ Dessa uttalanden är uttryck för den samsyn som kunnat etableras mellan olika stater när det gäller arbetskraftsundersökningarnas centrala innehåll. De har varit utgångspunkten för de nationella arbetskraftsundersökningarna liksom för OECD:s och

² Avsnittet bygger delvis på Holmlund (2005).

³ Se Hussmanns m fl (1990) och Hussmans (2007).

Eurostats samordningsprojekt. ILO:s uttalanden är i vissa avseenden relativt vaga, delvis avsiktligt för att lämna utrymme för nationella variationer och kanske också som ett uttryck för att det är fråga om en kompromissprodukt. De lämnar ganska stort utrymme för olika praktiska tillämpningar.

Enligt ILO-resolutionen från 1982 består arbetskraften av sysselsatta och arbetslösa personer. Till de sysselsatta räknas personer som har arbete (minst en timme) under referensveckan som löntagare eller egenföretagare, inklusive sådana som är tillfälligt frånvarande under en viss mätvecka. En person betraktas som arbetslös om vederbörande under en viss period (i) saknar arbete, (ii) står till arbetsmarknadens förfogande (är tillgänglig för arbete) samt (iii) söker arbete.

När det gäller kriteriet tillgänglighet för arbete anges tämligen vaga rekommendationer som i praktiken ger utrymme för mycket varierande tolkningar. I svenska AKU innebär det krav på att kunna arbeta referensveckan eller börja inom två veckor. Beträffande kravet på arbetssökande ges flera exempel på aktiviteter. Specifika ansträngningar för att skaffa arbete ska ha vidtagits, t ex genom registrering vid arbetsförmedling, kontakt med arbetsgivare, svar på annonser med mera. Det är uppenbart att även dessa rekommendationer måste preciseras ytterligare för att kunna implementeras i praktiken. En viktig fråga är t ex längden på den relevanta tidsperiod under vilken det aktiva arbetssökandet ska ha ägt rum.

Undantag från krav på aktivt arbetssökande finns. Det gäller personer som saknar arbete, som står till arbetsmarknadens förfogande och som ska tillträda ett arbete i en (nära) framtid; sådana personer ska räknas som arbetslösa enligt ILO (som dock inte preciserar hur nära i tiden som anställningstidpunkten ska vara). Studenter och andra som är verksamma i ”icke-ekonomiska” (non-economic) aktiviteter ska räknas som arbetslösa förutsatt att de uppfyller kraven på aktivt jobbsökande och tillgänglighet för arbete.

En del personer vill ha arbete men har inte sökt tillräckligt aktivt för att uppfylla arbetslöshetskriteriet, t ex därför att de bedömt det som utsiktslöst att få arbete. Personer utanför arbetskraften som uppger att de vill och kan ta arbete brukar i Sverige kallas för latent arbetssökande.

ILO-resolutionerna lämnar alltså utrymme för nationella variationer. När det gäller tidsrymden för aktivt arbetssökande fanns i början av 1980-talet stora internationella variationer, mellan 1 vecka och 60 dagar. Det är klart att den uppmätta arbetslösheten blir lägre om vi kräver aktivt arbetssökande under den senaste veckan jämfört med de senaste 60 dagarna. Genom OECD-initiativ i början av 1980-talet har det här skett en harmonisering så att fyra veckor har blivit den vanliga tidsrymden. För att räknas som arbetslös ska man alltså ha sökt arbete under de senaste fyra veckorna; det gäller i Sverige liksom i de flesta andra länder som har arbetskraftsundersökningar.

Krav på aktivt arbetssökande har tolkats på olika sätt i USA respektive av Eurostat (Sorrentino, 2000). I USA räcker det inte med att enbart läsa platsannonser för att räknas som arbetslös; i Europa räknas enbart läsande av platsannonser som kriterium på aktivt arbetssökande och sådana personer räknas alltså som arbetslösa (förutsatt att de också står till arbetsmarknadens förfogande). Svenska AKU anpassades år 2005 till Eurostats kriterier.

När det gäller behandlingen av studerande som söker arbete och kan ta arbete är ILO-vägledningen klar: sådana personer ska räknas som arbetslösa. De flesta länder följer också denna konvention, sedan 2007 även Sverige. I Sverige räknades tidigare heltidsstuderande som söker arbete till kategorin utanför arbetskraften.

Från och med april 2005 tillämpas en ny EU-harmoniserad AKU i Sverige. Den innebär flera viktiga förändringar som sammantagna bidrar till högre uppmätt arbetslöshet än i tidigare undersökningar.⁴ I denna nya AKU räcker det till skillnad mot tidigare med att enbart studera platsannonser för att man ska ha uppfyllt sökkriteriet och därmed räknas som arbetslös. En annan förändring gäller personer som avvaktar arbete utan att söka. I gamla AKU räknades personer som avvaktade nytt arbete inom en månad som arbetslösa; i nya AKU räknas personer som avvaktar nytt arbete med början inom tre månader som arbetslösa. Båda dessa förändringar innebär att nya AKU ger högre arbetslöshet än den gamla. SCB har försökt skapa konsistenta tidsserier från och med 1987 som baseras på de nya definitionerna. Jämförelser av

⁴ AKU har alltså reviderats två gånger under de senaste åren. Revideringen 2007 avser enbart studerandekategorins arbetskraftsstatus och det är enkelt att anpassa gamla tidsserier till denna nya definition eftersom det sedan länge finns uppgifter i AKU om studerande som söker arbete. EU-anpassningen 2005 gäller flera olika detaljer i arbetslöshetsdefinitionen som inte lika lätt kan tillämpas på äldre tidsserier.

nya (länkade) AKU-serier och gamla AKU-serier visar att nya AKU innebär väsentligt högre arbetslöshetstal.⁵

*Arbetslöshetstider*⁶

I AKU publiceras uppgifter om arbetslöshetstider för olika grupper av arbetslösa. Dessa uppgifter visar hur länge de arbetslösa har varit arbetslösa vid mättillfället, dvs. de avser oavslutade arbetslöshetsperioder. Detta mått brukar ibland kallas för *tvärsnittstiden*.

Tvärsnittstiden mäter uppenbarligen inte den genomsnittliga varaktigheten för *alla* arbetslöshetsperioder som är aktuella under en viss tidsrymd. Tvärsnittstiden mäter heller inte varaktigheten för *avslutade* arbetslöshetsperioder. Man brukar använda begreppet *vistelsetid* i arbetslöshet för den genomsnittliga varaktigheten för alla arbetslöshetsperioder som påbörjas och avslutas under en viss tidsrymd.

Begreppen tvärsnittstid och vistelsetid kan relateras till de demografiska begreppen *medelålder* respektive *förväntad livslängd*. Tvärsnittstiden (hur länge man har varit arbetslös) är analog med medelåldern (hur länge man har levt). Vistelsetiden (den genomsnittliga tiden för alla påbörjade arbetslöshetsfall) kan jämföras med den förväntade livslängden (den genomsnittliga tid som en nyfödd person kommer att leva).

Hur förhåller sig de olika måtten på arbetslöshetstider till varandra? Av betydelse är bland annat förekomsten av *varaktighetsberoende* jobbchanser, dvs. i vilken grad som chansen att få arbete beror på hur länge som arbetslösheten varat. Man talar om positivt varaktighetsberoende om jobbchanserna ökar med arbetslöshetstiden; i det motsatta fallet talar vi om negativt varaktighetsberoende. Avsaknad av varaktighetsberoende betyder att jobbchanserna är oberoende av hur länge man varit arbetslös. Det kan visas att tvärsnittstiden är lika med vistelsetiden förutsatt att (i) jobbchanserna inte har varaktighetsberoende och (ii) individerna har *identiska* övergångssannolikheter. Om varaktighetsberoendet är positivt kommer vistelsetiden att vara längre än tvärsnittstiden. Om varaktighetsberoendet är negativt gäller i stället att vistelsetiden är kortare än tvärsnittstiden.

⁵ För perioden 1987m01–2005m03 är arbetslösheten för åldersgruppen 15–64 år enligt gamla AKU 5,0 procent medan den enligt nya AKU (SCB:s länkade serie) uppgår till 6,8 procent.

⁶ Se Björklund m fl (2006) för utförligare diskussion.

Det kan verka förvånande att vistelsetiden kan vara kortare än tvärsnittstiden; det senare begreppet baseras ju på oavslutade arbetslöshetsperioder. Det är emellertid viktigt att observera att mätningar av tvärsnittstider inte fångar alla arbetslöshetsperioder. I synnerhet gäller att korta arbetslöshetsperioder har mindre chans att fångas vid mättillfället; långa arbetslöshetsperioder har å andra sidan stor chans att påträffas. Om det finns ett negativt varaktighetsberoende kommer denna tendens till ”överrepresentation” av långa arbetslöshetsperioder att förstärkas, varför tvärsnittstiden kommer att vara längre än vistelsetiden.

För att intuitivt förstå betydelsen av varaktighetsberoende kan vi anknyta till sambanden mellan medelålder och förväntad livslängd. Vi vet att den förväntade livslängden väsentligt överstiger medelåldern i befolkningen. Vi vet också att sannolikheten att avlida ökar påtagligt med stigande ålder. Här finns alltså ett starkt positivt varaktighetsberoende, vilket förklarar att den förväntade livslängden (vistelsetiden) överstiger medelåldern (tvärsnittstiden).

Låt oss nu släppa det helt orealistiska antagandet om identiska individer och i stället tillåta *heterogenitet* bland de arbetslösa. Vissa individer har låg sannolikhet att lämna arbetslöshet medan andra snabbt får arbete, dvs. det finns en spridning i arbetslöshetsperiodernas längd. Vid varje mättillfälle kommer då personer med låg sannolikhet att få arbete att vara överrepresenterade, vilket tenderar att öka tvärsnittstiden i förhållande till vistelsetiden. Tvärsnittstiden kommer att vara längre än vistelsetiden såvida det inte finns ett tillräckligt starkt positivt varaktighetsberoende som verkar i motsatt riktning.

3. Arbetslöshet och arbetslöshetstider i AKU

Jag kommer i det följande att fokusera på tidsperioden från 2005 och framåt (i regel 2005kv2–2010kv4) och utgå från nu gällande arbetslöshetsbegrepp som inkluderar heltidsstuderande som söker arbete. Tabell 1 visar arbetslöshetstal efter ålder och kön samt efter det ”bidrag” till arbetslösheten som härrör från heltidsstuderande som söker arbete respektive personer som väntar på att tillträda arbete. I den sista kolumnen anges också andelen av befolkningen som klassas som latent arbetssökande.

Tabell 1

För hela gruppen 15–74 år är arbetslösheten drygt 7 procent varav en fjärdedel (1,9 procent) är heltidsstuderande som söker arbete och en femtedel (1,5 procent) väntar på att tillträda arbete. Skillnaderna mellan män och kvinnor är små medan åldersvariationerna är betydande. Ungdomar 15–24 år har en arbetslöshet på 22 procent varav nära hälften är heltidsstuderande och en fjärdedel väntar på att tillträda arbete. Ungdomar är också latent arbetssökande i mycket högre utsträckning än andra grupper. Endast ca hälften av ungdomarna deltar i arbetskraften vilket innebär att ungdomsarbetslösheten i relation till *befolkningen* är ca 11 procent.

Andelen ”väntare” är starkt säsongberoende och återspeglar arbete under sommarferier. Under andra kvartalet väntar ca 40 procent av de arbetslösa ungdomarna på att tillträda arbete. Ca hälften av väntarna bland samtliga arbetslösa är aktivt arbetssökande, dvs. de skulle räknas som arbetslösa även om de inte hade ett arbete som de väntade på att tillträda.

I tabell 2 presenteras några mått på arbetslöshetstider för olika grupper. Tvärsnittstiden är alltså den genomsnittliga arbetslöshetstiden för oavslutade arbetslöshetsperioder vid mättillfället. Vistelsetider har beräknats utifrån data för antalet arbetslösa och *inflödet* i arbetslöshet. I ett varaktighetstillstånd med konstant arbetslöshet gäller att beståndet av arbetslösa kan skrivas som produkten av inflöde och varaktighet. Med information om antalet arbetslösa (beståndet) och inflödet kan således den genomsnittliga varaktigheten beräknas. Villkoren för att denna kalkyl ska vara korrekt är sällan helt uppfyllda men beräkningarna kan ge en indikation på vistelsetidernas längd. Inflödet under en vecka har satts lika med antalet personer som uppger att de har varit arbetslösa en vecka.

Tabell 2

Av tabell 2 framgår ett välkänt faktum, nämligen att såväl tvärsnittstider som vistelsetider ökar med stigande ålder. Arbetslöshetstiderna för personer i åldersgruppen 25–54 år är mer än dubbelt så långa som arbetslöshetstiderna för ungdomar. Vidare är tvärsnittstiderna avsevärt längre än vistelsetiderna, ett fenomen som med all sannolikhet till stor del förklaras av stor heterogenitet i individuella jobbchanser. Tvärsnittstiderna bland studerande arbetslösa avviker

inte nämnvärt från tvärsnittstiderna för alla arbetslösa; däremot är vistelsetiderna bland de studerande betydligt kortare än motsvarande tider för samtliga arbetslösa.

Ett alternativt sätt att beräkna genomsnittliga arbetslöshetstider utnyttjar information från paneldata om *utflöde* från arbetslöshet. I ett varaktighetstillstånd med konstant arbetslöshet är naturligtvis utflödet från arbetslöshet lika stort som inflödet till arbetslöshet. Under perioden 2007kv2–2008kv2 var arbetslösheten relativt konstant och perioden kan därför passa för en jämförelse mellan olika sätt att beräkna genomsnittliga arbetslöshetstider. Med samma metod som i tabell 2, dvs. varaktigheten fås genom att dividera arbetslösheten med inflödet, blir vistelsetiden 13,6 veckor. Från paneldata där samma personer intervjuats med 13 veckors mellanrum, fås en beräknad vistelsetid på 26 veckor.⁷ Utflödesdata från AKU-panelen indikerar alltså en vistelsetid som är dubbelt så lång som den som kan beräknas från reguljära AKU med information om arbetslöshetsstocken och inflödet till arbetslöshet. Den senare metoden kommer med all sannolikhet betydligt närmare sanningen än panelmetoden. Den 13 veckor långa tidsrymden mellan intervjutillfällena i AKU-panelen innebär att kortvariga jobb mellan intervjuerna inte kommer att registreras.⁸

Många arbetslöshetsperioder avslutas genom utträde från arbetskraften, dvs. den arbetslöse upphör att söka efter arbete. Vistelsetiden i arbetslöshet underskattar därmed den tid det tar för arbetslösa personer att få arbete. Under perioden 2006–2010 har enligt AKU-panelen närmare 20 procent av alla arbetslöshetsperioder avslutats genom arbetskraftsutträde.

4. Övergång till sysselsättning

Genom AKU:s kvartalspaneler kan vi bland annat beräkna jobbchanser för olika grupper av ej sysselsatta, dvs. den andel som får arbete under ett kvartal. Tabell 3 visar jobbchanser bland samtliga arbetslösa, arbetslösa heltidsstuderande, arbetslösa väntare, latent arbetssökande

⁷ Den genomsnittliga kvartalsutflödeskvoten för åldersgruppen 15–74 är 0,5 vilket innebär en förväntad vistelsetid på 2 kvartal eller 26 veckor.

⁸ Detta innebär också att panelen kraftigt underskattar inflödet till arbetslöshet. En uppskattning av veckoinflödet till arbetslöshet ges av antalet personer i AKU som vid intervjutillfället uppger att de varit arbetslösa i en vecka. Under 2010 uppgick det genomsnittliga veckoinflödet till arbetslöshet beräknat på detta sätt till 0,7 procent av arbetskraften. Enligt AKU-panelen för samma period uppgick det genomsnittliga veckoinflödet till arbetslöshet – flöden till arbetslöshet från bestånden av sysselsatta respektive utanför arbetskraften – till 0,3 procent av arbetskraften.

samt övriga ej sysselsatta. En jämförelse mellan jobbchanser för arbetslösa och personer utanför arbetskraften ger information om arbetslösheten kan ses som ett distinkt tillstånd. Om de latent arbetssökande och andra personer utanför arbetskraften får arbete i ungefär samma takt som de arbetslösa kan man ifrågasätta hur meningsfullt det är att särskilja arbetslöshet från andra kategorier som saknar arbete.⁹

Tabell 3

En första observation från tabell 3 är att jobbchanserna bland arbetslösa är avsevärt högre än bland personer utanför arbetskraften. Arbetslösheten är alltså ett distinkt tillstånd i den meningen att det innebär aktivt jobsökande och därmed högre sannolikhet att få arbete. De latent arbetssökande har i genomsnitt dubbelt så stora jobbchanser som övriga grupper utanför arbetskraften; för ungdomar finns dock inte detta mönster. Något överraskande är att jobbchanserna bland ungdomar är ungefär lika stora som jobbchanserna bland personer i åldersgruppen 25–54 trots att arbetslöshetstiderna är betydligt kortare bland ungdomar (jämför tabell 2). Detta antyder att ungdomar har mycket större benägenhet att lämna arbetskraften men kan också återspegla att AKU underskattar kortvariga jobb som troligen är särskilt frekventa bland ungdomar.

Föga överraskande har personer som väntar på att tillträda arbete mycket högre jobbchanser än övriga arbetslösa. Bland väntare är övergång till arbete ungefär lika frekvent bland dem som aktivt söker som bland de ”passiva” väntarna (framgår inte av tabellen).

Det är ett välkänt fenomen att jobbchanserna i regel uppvisar ett negativt varaktighetsberoende, dvs. personer med kort arbetslöshetstid tycks ha lättare att få arbete än personer med längre arbetslöshetstider. Figur 1 bekräftar detta fenomen: personer vars pågående arbetslöshetsperiod understiger fem veckor har betydligt större jobbchanser än personer med längre erfarenhet av arbetslöshet.¹⁰ Skillnaderna kan förklaras av heterogenitet

⁹ Flinn och Heckman (1983) samt Jones och Riddell (1999) är exempel på empiriska studier som utnyttjar information om jobbchanser för olika grupper för att avgöra om det är meningsfullt att tala om arbetslöshet som ett distinkt tillstånd.

¹⁰ Här avses alltså varaktigheten hos pågående arbetslöshetsperioder vid den första mättpunkten.

beträffande individuella jobbchanser och eventuellt också genuint negativt varaktighetsberoende jobbchanser på individnivå.

Figur 1

Korttidsjobb och övergång till arbete

AKU-panelen underskattar som nämnts rörligheten på arbetsmarknaden genom det förhållandevis stora tidsavståndet mellan intervjutidpunkterna. Det finns en variabel i panelurvalet som kan ge viss information om händelser mellan intervjuerna. Frågan som ställs är om intervjupersonen har haft något arbete sedan förra intervjun; frågan gäller oavsett om personen har arbete vid den aktuella intervjutidpunkten eller inte.¹¹ Vi kan använda denna information för att beräkna ett ”utvidgat” mått på övergång till arbete som är mer rättvisande i den meningen att det inkluderar en del av händelserna mellan intervjutidpunkterna.

Tabell 4 visar hur det utvidgade måttet på jobbchans varierar mellan olika grupper och hur det förhåller sig till det konventionella måttet som baseras enbart på arbetskraftsstatus vid intervjutidpunkterna. I figur 2 visas hur jobbchanserna enligt de två måtten har utvecklats sedan 2005 för hela gruppen 15–74. I genomsnitt är den utvidgade jobbchansen nära 10 procentenheter större än jobbchansen enligt konventionell metod (38 procent per kvartal att jämföras med 28 procent). Skillnaden mellan de två måtten är störst bland ungdomar, drygt 14 procentenheter. Vi noterar också att jobbchanserna enligt det utvidgade måttet uppvisar det förväntade åldersmönstret; jobbchanserna är klart störst för ungdomar, ett faktum som återspeglar att ungdomar i störst utsträckning berörs av korttidsjobb.

Tabell 4

Figur 2

Den helt övervägande delen av övergångar från arbetslöshet till sysselsättning består av övergång till tidsbegränsade anställningar. Som framgår av figur 3 är det närmare fem gånger

¹¹ Frågan lyder: ”Vid förra intervjun hade du inget arbete. Har du arbetat något sedan dess (dvs. de tre senaste månaderna)?” Personer som svarar ja på frågan men som samtidigt är arbetslösa under aktuell mätvecka har haft ett kortvarigt arbete mellan intervjutidpunkterna.

vanligare att övergång sker till tidsbegränsat jobb än till fast jobb. Övergång till arbete som egen företagare är mycket ovanligt.

Figur 3

Det är svårt att göra rättvisande länderjämförelser av arbetslösas jobbchanser när arbetskraftsundersökningarnas design varierar. I USA baseras som nämnts panelen i undersökningarna på intervjuer med identiska individer med en månads mellanrum. Hall (2005) redovisar genomsnitt av månatliga övergångsfrekvenser för perioden 1967–2004 som indikerar hög sannolikhet att få arbete. Bland arbetslösa personer hade 28 procent ett arbete efter en *månad*; i Sverige hade för perioden 2005–2010 38 procent av de arbetslösa jobb inom ett *kvartal* (inklusive korttidsjobb), vilket tyder på väsentligt lägre jobbchanser i Sverige. Men jobbchanserna i Sverige underskattas sannolikt genom underskattning av antalet korttidsjobb.

5. Slutord

SCB:s redovisning av arbetslöshetsdata från reguljära AKU är i vissa avseenden torftigare idag än vad den var för några år sen.¹² Det är anmärkningsvärt att det numera inte finns någon information om medlemskap i arbetslöshetskassa; frågan togs bort i samband med omläggningen 2005. Det finns information i grunddata om hur många arbetslösa som får ersättning från arbetslöshetskassa men denna information presenteras inte i någon av de redovisade AKU-tabellerna.

Informationen om arbetslöshetstider och arbetslöshetens bakgrund har blivit mer knapphändig. Den information som nu publiceras är inte idealisk för att beräkna inflödet i arbetslöshet, något som också försvårar beräkningar av genomsnittliga vistelsetider i arbetslöshet.¹³

¹² Jag utgår från den information som finns i statistikdatabasen och AKU:s grundtabeller och tilläggsstabeller.

¹³ För att uppskatta inflödet i arbetslöshet bör det helst finnas information om antalet personer med en veckas arbetslöshet. I AKU:s tilläggsstabeller finns information om antalet personer med arbetslöshetstider på 1–2 veckor.

När det gäller AKU-panelen borde omfattningen av korttidsjobb särredovisas för att göra det möjligt att beräkna utvidgade mått på jobbchanser.¹⁴ Man bör också överväga möjligheten att ställa fler frågor om händelser mellan intervjutidpunkterna.

Referenser

Abowd, J och A Zellner (1985), Estimating gross labor force flows, *Journal of Business and Economic Statistics*, vol 3, 254–283.

Björklund, A, P-A Edin, B Holmlund och E Wadensjö (2006), *Arbetsmarknaden*, SNS Förlag.

Farm, A (1997), Arbetslöshet, nyanställningar och vakanser i flödesstatistik, Bakgrundsfakta till Arbetsmarknads- och Utbildningsstatistiken 1997:3.

Flinn, C och J J Heckman (1983), Are unemployment and out of the labor force behaviorally distinct labor force states? *Journal of Labor Economics*, vol 1, 28–42.

Frazis, H, E Robison, T Evans och M Duff (2005), Estimating gross flows consistent with stocks in the CPS, *Monthly Labor Review*, september.

Hall, R (2005), Job loss, job finding, and unemployment in the U.S. economy over the past fifty years, NBER Working Paper 11678.

Holmlund, B (2005), Hur hög är egentligen arbetslösheten i Sverige? *Ekonomisk Debatt*, årg. 33, 6–20.

Holmlund, B och A Vejsiu (2001), Labor market flows in boom and slump: Sweden 1987–2000, i A Vejsiu, *Essays on Labor Market Dynamics*, Economics Studies 56, Nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet.

Hussmanns, R, F Mehran och V Verma (1990), *Surveys of Economically Active Population, Employment, Unemployment, and Underemployment: An ILO Manual on Concepts and Methods*, International Labour Office.

Hussmans, R (2007), Measurement of employment, unemployment and underemployment – Current international standards and issues in their application, International Labour Office.

Jones, S och W C Riddell (1999), The measurement of unemployment: An empirical approach, *Econometrica*, vol 67, 147–162.

Sorrentino, C (2000), International unemployment rates: how comparable are they? *Monthly Labor Review*, vol 123, 3–20.

¹⁴ Den relevanta frågan för att beräkna utvidgade mått på jobbchanser är alltså om en person som saknar arbete vid första intervjun vid nästa intervju uppger sig ha "arbetat något" sedan föregående intervju.

Tabell 1. Arbetslöshet och latent arbetssökande för olika grupper 2005–2010, procent.

	Arbetslöshet totalt	Heltidsstuderande arbetslösa	Arbetslösa väntare	Latent arbetssökande
15–24	22,3	9,6	5,8	6,0
25–54	5,4	0,9	0,9	0,7
55–74	4,2	0,5	0,6	0,9
Män 15–74	7,2	1,7	1,4	1,7
Kvinnor 15–74	7,3	2,2	1,6	1,7
Båda könen 15–74	7,3	1,9	1,5	1,7

Anm.: Arbetslösheten i procent av arbetskraften i respektive kategori; latent arbetssökande i procent av befolkningen.

Källa: SCB, AKU och egna beräkningar.

Tabell 2. Genomsnittliga arbetslöshetstider för olika grupper 2006–2010, veckor.

	Samtliga arbetslösa		Heltidsstuderande arbetslösa	
	Tvårsnittstid	Vistelsetid	Tvårsnittstid	Vistelsetid
15–24	13,6	8,0	11,3	5,4
25–54	32,4	21,1	38,5	14,3
55–74	47,9	22,7	87,5	51,5
Män 15–74	28,6	14,3	27,7	8,3
Kvinnor 15–74	25,1	11,8	22,4	6,8
Båda könen 15–74	26,9	12,8	25,0	7,3

Källa: SCB, AKU och egna beräkningar.

Tabell 3. Övergång till sysselsättning 2005–2010, procent.

	Arbetslöshet	Heltids- studerande	Väntar på arbete	Latent arbetssökande	Övriga ej sysselsatta
15–24	29,8	25,2	47,1	10,6	11,8
25–54	29,4	26,5	67,8	14,3	7,9
55–74	18,8	14,3	57,5	6,3	0,7
Män 15–74	27,6	24,5	57,0	10,0	5,0
Kvinnor 15–74	28,9	25,4	55,3	11,3	5,0
Båda könen 15–74	28,2	25,0	56,3	10,7	5,0

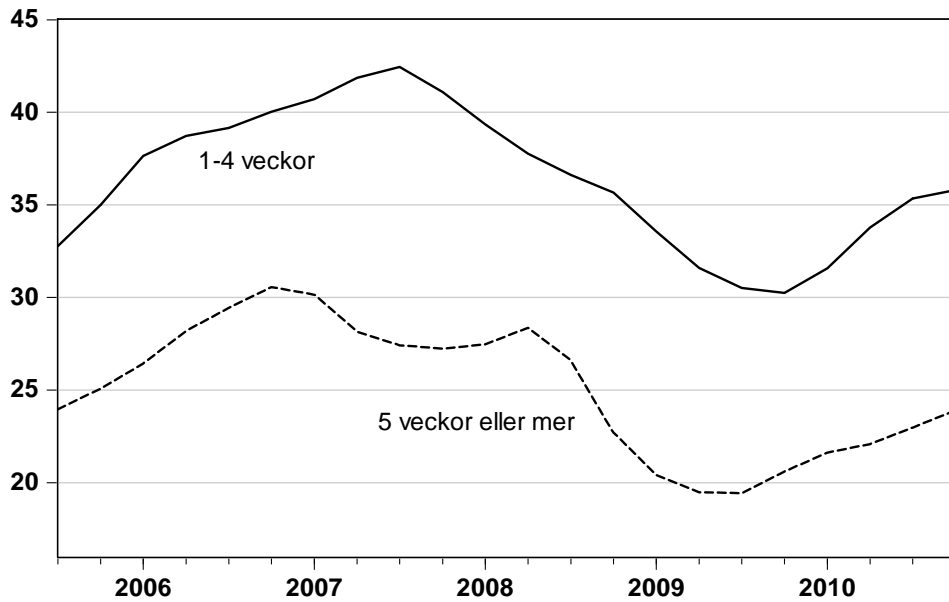
Källa: SCB, AKU och egna beräkningar.

Tabell 4. Övergång från arbetslöshet till sysselsättning 2005–2010, exklusive/inklusive korttidsjobb, procent.

	Exklusive	Inklusive
15–24	29,8	44,2
25–54	29,4	35,7
55–74	18,8	24,4
Män 15–74	27,6	36,2
Kvinnor 15–74	28,9	39,5
Båda könen 15–74	28,2	37,8

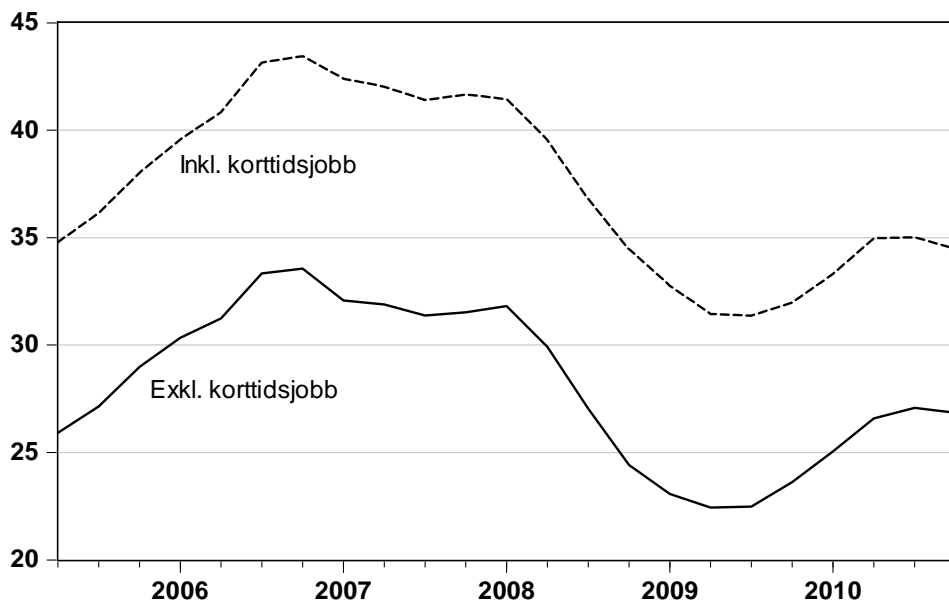
Källa: SCB, AKU och egna beräkningar.

Figur 1. Övergång från arbetslöshet till sysselsättning 2005–2010 efter arbetslöshetstid, 15–74 år, procent. Säsongrensade kvartalsdata.

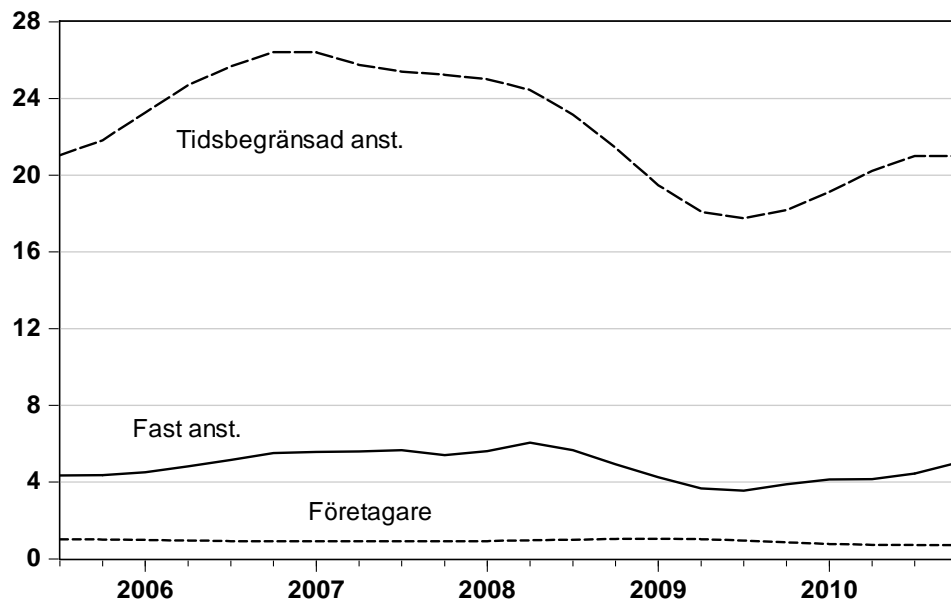
Källa: SCB, AKU och egna beräkningar.

Figur 2. Övergång från arbetslöshet till sysselsättning 2005–2010, 15–74 år, procent. Säsongrensade kvartalsdata.

Källa: SCB, AKU och egna beräkningar.

Figur 3. Övergång från arbetslöshet till olika anställningsformer 2005–2010, 15–74 år, procent. Säsongrensade kvartalsdata.

Källa: SCB, AKU och egna beräkningar.